

Sygn. akt III A Ua 1704/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Elżbieta Kunecka SSA Jarosław Błaszczak
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę

na skutek apelacji P. K.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 19 października 2011 r. sygn. akt IX U 1639/11

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 października 2011 r. sygn. akt IX U 1639/11 Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie P. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 3 sierpnia 2011 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z uwagi na nieudowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

P. K. (ur. 23.03.1951 r.) w dniu 15.06.2011 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

Niesporne jest, że jego udowodniony staż pracy wynosi łącznie 30 lat 10 miesięcy i 6 dni. Niekwestionowany jest także jego udowodniony staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący łącznie 4 lata 6 miesięcy i 15 dni.

Przedmiotem sporu jest okres zatrudnienia wnioskodawcy w PGR w R. od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. oraz nieobjęty odwołaniem, ale rozpatrywany przez ZUS dalszy okres: od 25.04.1990 r. do 30.09. 1992 r.

Wnioskodawca zatrudnił się w PGR w R. w dniu 17.04.1978 r. jako kierowca, dysponował wówczas prawem jazdy wykluczającym prowadzenie samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t.

Z dniem 20.10.1980 r. - za porozumieniem stron - przeniósł się do bazy PGR.

W dniu 19.12.1980 r. uzyskał prawo jazdy upoważniające go do prowadzenia samochodów o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 t. Przeszedł też badania lekarskie pozwalające mu pracować w charakterze kierowcy i został do takich obowiązków przeszkolony.

W świadectwie pracy z dnia 26.04.1990 r. zaświadczone wnioskodawcy, że w okresie: od 20.10.1980 r. do 24.04. 1990 r. zajmował stanowisko kierowcy w Zakładzie (...), za co otrzymywał wynagrodzenie określone wg stawki godzinowej oraz dodatki za OC i za czynności spedycyjne.

W dniu 25.04.1990 r. wnioskodawca zawarł na czas nieokreślony umowę o pracę w charakterze kierowcy z Zakładem (...)w R.. Oprócz umówionego wynagrodzenia otrzymywał dodatek za OC, za czynności spedycyjne i premię motywacyjną do 40%.

W świadectwie pracy z dnia 30.06.1992 r. zaświadczone wnioskodawcy, że w okresie: 25.04.1990 r. - 30.06. 1992 r. był kierowcą w Zakładzie (...)w R., za co otrzymywał wynagrodzenie określone wg stawki godzinowej oraz dodatki za OC i za czynności spedycyjne, a także premię motywacyjną do 40%.

W dniu 20.09.1994 r. Kierownik tego Zakładu zaświadczył wnioskodawcy, że w okresie: 17.04.1978 r. - 30.06. 1992 r. pracował on jako kierowca samochodu ciężarowego.

Zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawcy nie dokumentują żadnych dodatków za jego pracę w warunkach szczególnych - wymieniają dodatki za mleko, działkę i dodatek mieszkaniowy.

W dniu 2.07.2001 r. z Agencji Własności Rolnej, czyli od przechowawcy akt zlikwidowanego PGR, wnioskodawca uzyskał świadectwo, że w okresie: 20.10.1980 r. - 24.04.1990 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego wymienione w wykazie A dział VIII poz. 2 pkt 1 zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki. Pismem z dnia 14.04.2011 r.

ANR O/ W. poinformowała wnioskodawcę, iż jego akta osobowe zawierają tylko dowód wykonywania przez niego obowiązków kierowcy, pracodawca - nawet wspominając o kierowaniu samochodami ciężarowymi - nie podał ciężaru całkowitego samochodów kierowanych przez wnioskodawcę.

Stanowisko kierowcy nie jest kwalifikowane do prac w warunkach szczególnych, dlatego zaświadczenia o pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wystawić mu nie może.

Świadkowie zeznali, że wnioskodawca kierował ciężkimi samochodami o wadze ok. 10 ton, takimi, jak: Star, IFA i Kamaz. Za kierowanie cysterną świadek S. Ł. miał dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Świadek J. S. pracował z wnioskodawcą w tym samym zakładzie tylko 2 lata, a poza tym okresem nie interesował się, czym się wnioskodawca zajmował.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy, opierając swoje rozstrzygnięcie na przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uznał, iż odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że bezspornym w sprawie było, że wnioskodawca posiada ponad dwudziestopięcioletni okres składkowy i nieskładkowy oraz ukończył wiek 60 lat. Spornym pozostawało natomiast, czy wnioskodawca legitymuje się wymaganym stażem co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Sąd I instancji stwierdził, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie można wnioskodawcy uznać sporego okresu zatrudnienia w Zakładzie (...)w R. od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. oraz od 25.04. 1990 r. do 30.09.1992 r. w Zakładzie (...)w R. za okres pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zaznaczył, że nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca w wyżej wymienionych okresach był zatrudniony na stanowisku kierowcy, jednakże oba świadectwa pracy wnioskodawcy w PGR w R. określają jego stanowisko jako: kierowca. Żaden dokument z akt osobowych wnioskodawcy nie wskazuje, by wykonywał on pracę w warunkach szczególnych, aby kiedykolwiek kierował samochodami, których ciężar przekraczał 3,5 t, albo iżby otrzymywał jakikolwiek dodatek z racji prowadzenia ciężkich pojazdów.

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji oddalił odwołanie wnioskodawcy jako nie zasługujące na uwzględnienie.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj.:

-.

- art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn.zm.) w związku § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że ubezpieczony nie spełnia warunków uprawniających do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury po osiągnięciu wieku 60 lat;

2. naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną sprzeczną z zasadami logicznego rozumowania ocenę materiału dowodowego, brak jego wszechstronnego rozważenia oraz wybiórcze potraktowanie materiału dowodowego polegające na przyjęciu, że nie występują przesłanki niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- art. 5 k.p.c. w zw. z art. 212 zd. 2 k.p.c. poprzez mylne pouczenie ubezpieczonego występującego w sprawie bez profesjonalnego pełnomocnika o ilości świadków, o których przesłuchanie może wnioskować;
- art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez nie dopuszczenie przez Sąd I instancji z urzędu dowodu z zeznań pozostałych świadków wnioskowanych pierwotnie w przez ubezpieczonego w odwołaniu.

Wobec tak przedstawionych zarzutów skarżący wniósł o:

1)

- 1) o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez orzeczenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury w związku z wypracowaniem co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego; ewentualnie

2) o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu, Wydział IX Ubezpieczeń Społecznych.

Jednocześnie skarżący wniósł o:

1) przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków:

- K. N., D. S. - na okoliczność ustalenia rodzaju pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w latach 1980-1990, typu samochodów, którymi jeździł ubezpieczony i ustalenia, czy pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;

2) zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej, tj. 360,- zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Spór w niniejszej sprawie wymagał ustalenia, czy wnioskodawca spełnia wszystkie wymagane prawem przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury, a w szczególności czy legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat.

Zgodnie bowiem z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w zw. § 2, 3 i 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.) ubezpieczonemu – mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej (1 stycznia 1999 r.) osiągnął 25-letni okres zatrudnienia, a w tym co najmniej **15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze** .

Nadmienić należy, że emerytura, o której mowa w cytowanych przepisach przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Wnioskodawca domagał się zaliczenia mu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pracy w charakterze kierowcy samochodów ciężarowych o masie całkowitej powyżej 3,5 tony: od 20.10.1980 r. do 24.04.1990 r. w Zakładzie (...)w R. oraz od 25.04.1990 r. do 30.06.1992 r. w Zakładzie (...)w R..

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w szczególności po przeprowadzeniu analizy dokumentacji i akt osobowych wnioskodawcy oraz przesłuchaniu świadków stwierdził, że w/w okresy pracy wnioskodawcy, na stanowisku kierowcy, nie mogą zostać uznane za prace w szczególnych warunkach bądź w szczególnym charakterze z uwagi na fakt, że z dokumentów tych nie wynika, czy wnioskodawca kierował pojazdami o masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony.

Jednocześnie Sąd nie dał wiary zaświadczeniu z dnia 2.07.2001 r., wystawionemu przez Agencję Własności Rolnej (przechowującej dokumentację po zlikwidowanym PGR), w którym potwierdza ona fakt, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd stwierdził, że Agencja nie podała ciężaru całkowitego samochodów prowadzonych przez wnioskodawcę. Sąd nie dał również wiary zeznaniom świadków słuchanych w sprawie, którzy zeznali, że wnioskodawca prowadził samochody o masie ponad 3,5 tony, były to samochody typu kamaz, ifa, star. Zdaniem Sądu, zeznania te nie mogą stanowić podstawy do uznania, że wnioskodawca pracował jako kierowca samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony.

Sąd podkreślił również, że oba świadectwa pracy wnioskodawcy w PGR w R., określają jego stanowisko pracy jako kierowca i nie wskazują, by wnioskodawca wykonywał pracę, w szczególnych warunkach, z tego też względu Sąd odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wskazując, iż nie spełnia on wszystkich wymaganych przepisami kryteriów.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny stwierdza, że na obecnym etapie sprawy nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe jest niepełne, albowiem Sąd nie zbadał, w sposób szczegółowy, charakteru pracy wnioskodawcy, jak również przy ocenie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań słuchanych w sprawie świadków, nie uwzględnił specyfiki pracy kierowcy PGR, jak również nie odniósł się do ich twierdzeń, że wnioskodawca był kierowcą samochodów ciężarowych typu kamaz, ifa czy star.

Powszechnie wiadomo, że tego typu samochody, są samochodami ciężarowymi o masie przekraczającej 3,5 tony. Poza tym, jak wyżej wspomniano, wnioskodawca pracował w PGR, gdzie transport, co do zasady dotyczy przewozu pasz, zboża, inwentarza itp. towarów, czego Sąd Okręgowy ostatecznie nie ustalił.

Z oceny materiału dowodowego, dokonanej przez Sąd de facto nie wynika, z jakich przyczyn uznał on, iż sporne okresy pracy, nie mogą zostać uwzględnione za pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Ograniczył się on jedynie do stwierdzenia, że w żadnym dokumencie nie wskazano, że wnioskodawca był kierowcą samochodu ciężarowego, jak również nie wskazano, że pracował w szczególnych warunkach.

Stwierdzenie Sądu nie do końca jest trafne, z uwagi na fakt, że w aktach emerytalno-rentowych znajduje się zaświadczenie wystawione przez Agencję Własności Rolnej z dnia 2.07.2001 r., w którym potwierdza ona fakt, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd wprawdzie zapoznał się z treścią tego zaświadczenia, ale nie dał mu wiary, podnosząc po raz kolejny, że Agencja nie wskazała jakiego typu samochodami wnioskodawca kierował. Jest to stwierdzenie ogólne, które nie odnosi się ani do zeznań świadków, ani do zeznań samego wnioskodawcy, jak również nie odnosi się do specyfiki pracy wnioskodawcy. Zauważyć należy, że wnioskodawca w dniu 19 grudnia 1980 r. uzyskał prawo jazdy uprawniające go do kierowania samochodami ciężarowymi. Nie sposób zatem przyjąć, bez dokonania szczegółowych ustaleń, że wnioskodawca nie wykorzystał tego uprawnienia.

Kwestia ta wymaga precyzyjnego zbadania.

Ponadto Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na fakt, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, Sąd nie wypowiedział się w ogóle, odnośnie pracy wnioskodawcy w (...) S.A we W., gdzie wnioskodawca pracował w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w okresie od 26.04.1994 r. do dnia 31.01.2000 r. W aktach emerytalno-rentowych znajduje się świadectwo pracy wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 12.04.2000 r., które w żaden sposób nie zostało uwzględnione przez Sąd Okręgowy.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, że koniecznym jest ponowne, szczegółowe zbadanie sprawy, poprzez dokładne zbadanie akt emerytalno-rentowych wnioskodawcy, ocenę wskazanych powyżej okresów pracy wnioskodawcy, uwzględnienie specyfiki i charakteru pracy kierowcy w podmiocie, jakim był PGR w R. i rozważenie przez Sąd wszelkich wniosków wynikających z tak ustalonego stanu faktycznego sprawy.

Dopiero po przeprowadzeniu pełnego postępowania dowodowego w sprawie Sąd Okręgowy przy uwzględnieniu dyspozycji przepisów art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w zw. § 2, 3 i 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.), wyda rozstrzygnięcie w sprawie.

Wobec powyższego stanu sprawy Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 4 kpc orzekł jak w sentencji.